

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งกำลังปฏิบัติงาน หรือกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 51 คน อาจารย์ จำนวน 209 คน และนักศึกษา จำนวน 4,355 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 4,615 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งกำลังปฏิบัติงาน หรือกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 29 คน กลุ่มอาจารย์ จำนวน 132 คน และกลุ่มนักศึกษา จำนวน 645 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามตารางสำเร็จรูปของเกรจีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607-610) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 806 คน คิดเป็นร้อยละ 17.46 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนร้อยละของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ผู้บริหาร	51	29	56.86
อาจารย์	209	132	63.16
นักศึกษา	4,355	645	14.81
รวม	4,615	806	17.46

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาและปรับปรุงจากแบบสำรวจกิจกรรมสถาบัน (The Inventory of College Activities หรือ ICA ของ อเล็กซานเดอร์ ดับลิว แอสติน (Alexander W. Astin. 1993)
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมสภาพแวดล้อมทั้ง 6 ด้าน โดยศึกษาและดัดแปลงแบบสอบถามของ อุษฎี สรรประดิษฐ์ (2529 : ภาคผนวก) ชนิษฐา เกียรติ (2530 : ภาคผนวก) ชูชาติ ไชยเขตต์ (2538 : ภาคผนวก) ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541 : ภาคผนวก) นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในด้านภาษาและความถูกต้องในด้านเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. นำแบบสอบถามที่ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไข แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา เพื่อยกข้อปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
  - 4.1 รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ รองอธิการฝ่ายวางแผนและการพัฒนาสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
  - 4.2 รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้าย อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
  - 4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์เพชร สังข์ศักดิ์ อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 100 คน เป็นผู้บริหาร 5 คน เป็นอาจารย์ 15 คน นักศึกษาระดับอนุปริญญา 25 คน ระดับปริญญาตรี 30 คน ระดับสูงกว่าปริญญาตรี 25 คน นำผลที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้การคำนวณหาค่า t (t-test) วิเคราะห์หาค่าอัตราส่วนวิกฤติ t ต่อจากนั้นจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970:161)
6. การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม
  - 6.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษและการวิจัยพิจารณาและตรวจแก้ไขเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้เพื่อให้แต่ละข้อความ ตามในสิ่งที่ต้องการและมีใจความชัดเจนเป็นที่เข้าใจตรงกัน

7. การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 100 คน แล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่า t (t-test) เป็นรายข้อตามขั้นตอนดังนี้

7.1 ตัดร้อยละ 25 ของผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด และร้อยละ 25 ของผู้ที่ได้คะแนนต่ำจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาเป็นตัวแทนในการประเมินค่าคำตอบแต่ละข้อ

7.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูงและกลุ่มผู้ได้คะแนนต่ำเป็นรายข้อ แล้วหาค่าอัตราส่วนวิกฤตที่ (t-ratio) โดยใช้การคำนวณหาค่า t (t-test)

7.3 เลือกข้อคำถามซึ่งมีอัตราส่วนวิกฤตที่ ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์สูงเอาไว้เพื่อนำมาปรับปรุงเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า ได้ข้อคำถาม 65 ข้อ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 2.09 ถึง 8.33 ดังตารางที่แนบในภาคผนวก

8. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ดังตารางที่แนบในภาคผนวก ถือได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการให้บริการนักศึกษา ด้านการสังคมในกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ห้าระดับตามแนวของไลเคอร์ท (Likert) โดยกำหนดการให้คะแนน การแสดงทัศนคติในแต่ละระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ใน ระดับมากที่สุด หรือเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ในระดับมาก หรือเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ในระดับปานกลาง หรือเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ในระดับน้อย หรือเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ในระดับน้อยที่สุด หรือเหมาะสมน้อยที่สุด

ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยทักษะของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 3 ระดับ โดยอาศัยแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1983 : 158–159) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.68–5.00 หมายความว่า ทักษะของผู้ตอบปรากฏอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.34–3.67 หมายความว่า ทักษะของผู้ตอบปรากฏอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00–2.33 หมายความว่า ทักษะของผู้ตอบปรากฏอยู่ในระดับน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ และหนังสือนำตัวของผู้วิจัย ไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างและรับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่นำไปสอบถาม ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแบบสอบถามที่มีค่าตอบที่สมบูรณ์ 806 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าสถิติ
3. นำแบบสอบถามส่วนที่เป็นปลายเปิดมาตรวจ จัดกลุ่มคำตอบและแจกแจงความถี่ที่ความถี่ของคำตอบ แบ่งเป็น 6 ด้านได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการให้บริการนักศึกษา ด้านการสังคมในกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ นำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปแปลผล ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ต่อสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ทั้ง 6 ด้านคือ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการให้บริการนักศึกษา ด้านการสังคมในกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อประเมินทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษา ต่อสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ในแต่ละด้านและรวม 6 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณค่าที่ (t-test) โดยเปรียบเทียบเกณฑ์ที่ตั้งไว้ดังนี้

2.1 ถ้าสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ในแต่ละด้านและโดยรวม 6 ด้าน สูงกว่าค่า 3.00 ซึ่งเป็นค่ากลางของมาตราวัดทัศนคติแบบของไลเคิร์ต (Likert) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่าสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์

2.2 ถ้าสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ในแต่ละด้านและโดยรวม 6 ด้าน ต่ำกว่าค่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่าสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

2.3 ถ้าสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ในแต่ละด้านและโดยรวม 6 ด้าน ไม่พบว่า แตกต่างจากค่า 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่าสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับไม่แตกต่างกับเกณฑ์

3. ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นรายด้านและโดยรวม 6 ด้าน ผู้วิจัยทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าอำนาจจำแนกแบบสองตามเป็นรายข้อโดยใช้ ที-เทสต์ (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Edwards. 1957 : 152-154) จากสูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มคะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มคะแนนต่ำ
	N_H, N_L	แทน	จำนวนสมาชิกของกลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) (Cronbach, 1970 : 167) จากสูตร

$$r_{\alpha} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	r_{α}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนรายข้อ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทุกข้อของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อทั้งหมดของแบบสอบถาม

3. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

3.1 หาค่าเฉลี่ย (Ferguson, 1971 : 49) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson, 1971 : 68) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่คะแนนต่อสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 3.00 ใช้การคำนวณหาค่าที่ (t-test) (Ferguson, 1971 : 160)

3.4 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 3 กลุ่มเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Schette) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 240)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University